

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld. na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje. Vse inserate zunaj Kranjskega sprejemata le Haasenstein & Vogler na Dunaji (Wien, I., Wallfischgasse Nr. 10).

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani v Salendrovih ulicah šte. 5.

Št. 12.

V Ljubljani, 30. junija 1890.

Leto VII.

Obseg: Dunajski kreolin. — Črtica o kmetovalčevem izobraževanju. — Kako ravnati, da si zaredimo močne panje? — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe — kranjske. — Inserati.

Dunajski kreolin.

Mnogo najnevarnejših, najsitnejših in najškodljivejših bolezni človeških, domačih živali in kmetijskih rastlin

provzročajo razna mala rastlinska ali živalska bitja. Z zatiranjem teh bitij poneha tudi bolezen, in zato se tudi zdravijo take bolezni z zatiranjem zajedalcev rastlinskih in živalskih. Iz rastlinstva so zlasti mala bitja z imenom glive, ki so različno velike. Na plesnivem kruhu je plesen skupina gliv, katerih posamezne skoraj s prostim očesom vidimo, pa so druge, katerih gre več milijonov v eno kapljico vode. Te glive delajo razne kužne bolezni, groznico, prisad na ranah, otrujejo kri itd. Tudi na rastlinah se pokažejo glive, ki delajo poljskim rastlinam in sadnemu drevju kvaro, razen tega so pa še zajedalci iz živalstva, kakor na pr. listne ušice, gosence, hroščki itd. Za pokončevanje gliv in raznih škodljivih mrčesov imamo

proti drugi. So pa tudi sredstva, katera proti več boleznim, provzročnim po glivah i. t. d., pomagajo. Z današnjim člankom pa hočemo naše bralce opozoriti na kemijski proizvod, ki je zdravilo proti večini

gori napominanih bolezni in katerega močno hvalijo. To sredstvo je dunajski kreolin, o katerem pa še toliko rajši pišemo, ker ga je iznašel in ga izdeluje naš rojak gosp. kemik Fr. Zmerlikar v Deutsch-Wagramu na Dolenjem-Avstrijskem.

Dunajski kreolin, pomešan z vodo, z imenom kreolinova voda, ali pa v obliki mazila, mila i. t. d., je nekako splošno sredstvo proti mnogim boleznim, in zato ga toplo priporočamo vsaki hiši.

Ako pomešaj na en liter vode 10 do 20 kapljic kreolina, dobiš kreolinovo vodo, ki je za zdravljenje ran, prisadov, gnojnin itd., t. j. povsod tam, koder drugače rabijo vodo, jesih, arniko, raznim kožnim boleznim ter prepreči, da ne izpadajo lasje, pomaga proti potenju

Podoba 26.

led itd. Ta voda je tudi proti raznim kožnim boleznim ter prepreči, da ne izpadajo lasje, pomaga proti potenju

nog, razpokanju kože vsled mraza, služi za izpiranje ust itd. ter prepreči zlasti obolenje za kužnimi boleznimi.

V kmetijstvu je pa kreolin posebno velike važnosti, ker moremo z njim preprečiti marsikatero nesrečo, zlasti pri domači živini.

Če primešaš enemu litru vode 2 do 3 navadne žlice kreolina, dobiš vodo, ki gotovo prepreči ali pa ozdravi kužno bolezen v gobci in na parkljih. Gospod Zmerzlikar je izumil pripravo, katero kaže podoba 25. in ki služi za izpiranje živalskega gobca ob gori omenjeni bolezni in tudi ob drugih. Podoba 26. kaže, kako se s tako pripravo in s kreolinovo vodo izpira živini gobec in nosnice.

Kreolin služi nadalje proti perečemu ognju pri prasičih, proti vraničnemu prisadu, proti garjam in grintam na živini.

Kreolinova voda pomori in prežene razne mrčese, kakor uši, klope, krpele, muhe, in živali, umivane s kreolinovo vodo, so varne muh, komarjev, brencljev, uši, bolh i. t. d.

Razen navedene porabe je še mnogo drugih koristi, in mi toplo priporočamo, da si naši gospodarji naroče kreolina, s katerim ob enem dobe obširen navod, kako je rabiti kreolin proti raznim boleznim. Naslov je: Franz Zmerzlikar in Deutsch-Wagram bei Wien.

Podoba 25.

Črtica o kmetovalčevem izobraževanju.

(Konec.)

Večkrat se čuje, da imajo vlastelji (veleposestniki) pri obširnih svojih posestvih mnogo več ugodnosti, tako da so z večimi podjetji ob pravilnem gospodarstvu združeni tudi večji dohodki. Toda ne smemo zabiti, da imajo tudi manjša posestva svoje dobrote, s katerimi se vlastelji ne morejo okoristiti; pač pa se lahko manjši gospodarji, če se združijo, dokopljejo do prednosti večih gospodarstev. Mnoge mlekarške, sirarske in različne druge zadrage in društva, ki po nekaterih krajih pod dobrim vodstvom tako blagodejno delujejo, porok so nam za to in kažejo jasno, da imajo kmetovalci še potov, da si izboljšajo svoj stan.

Po nekaterih krajih z gotovih vzrokov nedostaje delavnih moči, ter so delavci zelo dragi, ali pa se celo delo pravi čas opraviti ne more. Zato si pomagajo vlastelji s kmetijskimi stroji. Manjši gospodar na tega ne more storiti. Ako pa se združijo več kmetovalcev, pride na enega malo stroškov, pa vendar mu opravi stroj vse delo. Najboljše bi bilo, ako kupi vodstvo krajnega kmetijskega društva toliko strojev, kolikor jih je za tist kraj treba, in društveniki jih proti malemu plačilu dobivajo v porabo. Če bi pa bili stroški za društvo preveliki, plačajo naj jih društveniki po razmerji svojih potreb.

Nekaj let sem čuje se po deželi večkrat o brezvestnih agentih, ki vsiljujejo kmetovalcem slabe kmetijske stroje in, če ne gre drugače, pomagajo si tudi z goljufigo. Oškodovani kmetovalci si potem ne vedo pomagati. Vsega tega bi ne bilo treba. Kmetovalci naj se obrnejo do tajništva kmetijske družbe, in rado jim bode postreglo. Povedalo jim bode za poštene tovarnarje ali pa celo samo

naročilo potrebnega orodja, in kmetovalci bodo imeli pri tem dvojen dobiček: 1.) dobili bodo gotovo dobro orodje in 2.) mnogo ceneje, nego pa, če si ga sami naroče.

Enako slabo godi se kmetovalcem pri prodaji svojih pridelkov. Zviti prekupci vedo vedno ubrati pravo pot, da potisnejo ceno pri pridelovalcih kolikor moči nizko, pri uživalcih pa jo poženo do skrajne višočine. In tako so oškodovani pridelovalci in uživalci; masten dobiček pa spravljajo prekupci v svoje žepe. To se godi mnogokrat pri kupčiji po deželi, po najmanjših trgih in mestih, pa tudi po svetovnih mestih po mejnarodnih trgih za kmetijske pridelke, koder se jim navadno tudi cena dela. Načini, s katerimi znajo te vrste ljudje tržno ceno zniževati in si blago zagotavljati, pretkani so res prav zvito. Kdor se želi o tem bolj natančno poučiti, pregleda naj nekoliko zadnje letnike „dunajskega kmetijskega lista“. Toda to ni še vse. Ko bi še vse blago prišlo pošteno med ljudi, bi še bilo. Ali mnogo se ga pokvari, zmeša, prenaredi in ponaredi. Ni čuda, da se potem pridelovalci pritožujejo zaradi nizkih cen svojih pridelkov, uživalci pa zaradi slabega blaga in slabega živeža sploh.

Da se to prepreči, treba se bode kolikor moči med sabo pogajati društvom pridelovalcev in uživalcev, ne glede na prekupce.*) Pogajajo naj se tudi društva, a ne vedno posamezniki. S tem pa nikakor ni rečeno, naj se prosti medsebojni promet ustavi; saj to sploh ni mogoče. A mnogokrat je ob velikih potrebščinah neprilicno od posameznikov kupovati, dasi bi bilo ob sedanjih razmerah v gmotnem oziru ugodnejše. In kupci se obrnejo rajši do gotovih podjetnikov, kateri jim dajo zaželenega blaga ob določenih časih, določene množine in na določenih krajih. V takih slučajih ni vedno cena in kakovost, ampak mnogokrat točnost prva stvar. Vzгляд nam je zalaganje c. in kr. vojne. Dasi bi bilo neposredno zalaganje vojne z živili po kmetovalcih cenejše in boljše, vendar se dosedanji vojni ministri zaradi manj prilicnega nakupovanja niso mogli zadosti ogreti za to. Kmetovalci bi tej nepriliki kaj lahko odpomogli. Vsak bi naznanil društvu vodstvu, oziroma družbenemu odboru množino pridelkov, ki jih ima na prodaj, in društva bi potem lahko tekmovala pri dobavah z vsakim podjetnikom. — Ravno taka je z drugimi društvi uživalcev in zasebniki, ki potrebujejo tega ali onega. Nič drugega bi ne bilo treba, nego obrniti se do kmetijske družbe, in postreglo bi se jim z najboljšim blagom. Pri tem bi mnogo bolje izhajali pridelovalci in uživalci, ker bi se dobiček, katerega sedaj spravljajo prekupci, porazdelil med obe stranki; pridelovalci bi draže prodajali, uživalci ceneje kupovali.

Korak dalje pa bi se storil, če bi se ustanovila združna, ali pa tudi deželna skladišča, kamor bi kmetovalci oddajali gotove svoje pridelke in bi prejeli, ako bi želeli, nekaj predlačila na svoje blago, dokler bi se ne prodalo. Po teh skladiščih razvrstilo bi se blago po kakovosti, in kupci bi kupovali blago prav po svoji volji.

Vsakemu blagu poviša se z varnostjo vrednost prav zelo. Če človek ve, da mu je varno imetje, ali pa, da bode dobil odškodnino, ako ga zadene kaka nesreča: koliko laže, koliko mirneje mu je pri srci. Važnost različnih zavarovalnic je torej očitna. Vsaka naprava za splošno korist je toliko boljša, kolikor večje ugodnosti ponuja onim, kateri se je hočejo poslužiti, in kolikor manj plačila zahteva za to. Mnogo zavarovalnic pa je v rokah kapitalistov. Torej ima kapital tudi iz tega vira svoj pritek. Denarja pa je od njega dobiti le pod trdimi pogoji. Poskušali so že po nekaterih krajih, in sicer so z

*) Da tukaj ne mislim poštenega in potrebnega trgoveškega stanu, pač mi ni treba še posebe poudarjati.

uspehom osnovali društvene zavarovalnice. Če primerjamo tako društveno, deželno ali državno zavarovalnico z navadnimi, pokaže se nam jasno nje prednost. Kakor se tam nabira denar v velike glavnice, katere potem iz nova izvablajo iz ljudstva denarnih žrtev, ostajajo tukaj vsi preostanki doma. Zato se vplačila sčasoma lahko znižajo na najmanjše zneske, kar je gotovo zavarovancem v korist, ali pa se porabi denar pri upravi ter se zavarovancem znižajo davki. Na vsak način ostane vsa korist udeležencem. Posebno ugodne bi bile državne zavarovalnice, ker bi se zavarovalnina lahko pobirala z davki in bi vsa uprava silno malo stala. Zato naj bi država vsaj kako važnejše zavarovanje, na pr. prisilno zavarovanje proti ognju, vzela v svojo oskrbo. V obče manj važna zavarovanja oskrbujejo naj se prosto, saj tako za prosto ljudstvo niso posebne važnosti.

Iz tega kratkega premišljevanja razvidimo, da bode le društvena podjetnost pravilno vzgojenega in pravilno izobraženega ljudstva prevladala kapitalizem, povečala ljudstvu dohodke in zmanjšala mu stroške. S tem se bodo gospodarske razmere izdatno izboljšale. Ljudstvo naj torej ne trpi, da prihajajo tuji kapitalisti med nje ter si potem osvajajo vsa boljša podjetja, ljudstvo samo pa mora služiti. Ni nam vsak denar koristen, kateri pride med nas. Saj se da z dobro in pravilno osnovanimi društvi jako mnogo doseči, in kmetijstvo, obrt in trgovina, to bode ostalo pri srednjem stanu in pri domačem ljudstvu. Dobrim društvom pa je treba zdravih načel in trdne podloge že pri ustanovitvi, pri delovanju pa dobre, trdne volje in vztrajnosti, ako si hočejo zagotoviti povoljen uspeh. — Seveda tu ne mislim o snovanju društev, kakeršna so z večine delniška društva. Ona so v rokah kapitalistov. Naša društva pa naj bi ravno nasprotno delovala. Torej naj bi bila društva pridelovalcev, osnovana zato, da bi svoje pridelke bolje spečavali in da bi pridelki prihajali uživalcem pristni, nepokvarjeni v roke. To bi bilo zdravo načelo, pri katerem „kapitalizem“ nima ničesar opraviti.

Pregledali smo ob kratkem kmetijske razmere in izpoznali, da je kmetijski stan jako važen, pa tudi jako težaven, da pravilno kmetovanje in gospodarjenje ni tako priprosto, kakor si marsikdo domišlja, da so sedanje razmere kmetijske slabe in da bode še mnogo dela, predno se povoljno uredé. Videli smo, da se mora kmetovalec mnogo učiti, o gospodarstvu mnogo misliti in računati. Mora pa tudi trdo in vztrajno delati ter v vseh rečeh ščediti. Čim boljši gospodar je oče, toliko več se bode od njega naučil sin, kateri bode vsled tega toliko laže izhajal pozneje pri izobraževanju in pri delu.

Iskrena želja vsakega človekoljuba mora biti, da bi se tudi kmetijski stan kaj kmalu povzdignil do boljših razmer. A žele naj to sosebno in tudi kaj store kmetovalci sami. Poprimejo naj se krepko vsake ugodne prilike. Bog daj, da bi tudi te vrstice kaj pripomogle k napredku!

F. Š.

Kako ravnati, da si zaredimo močne panje?

Vsi umni čebelarji pripoznavajo, da le močni čebelni panji delajo čebelarju veselje ter mu dajejo kaj dobička; pa je vendar še mnogo čebelarjev, ki veselja in dobička iščejo le v obilnem številu panjev. Mnogokrat vse bridkce izkušnje ne pomagajo nič, in čebelarji ostajajo pri svojih starih, krivih mislih; marsikteri pa morebiti resnico spoznajo, pa si ne vedo kako pomagati. Za take dobro misleče čebelarje naj spregovorim kratko besedo: Kako ravnati, da si priredimo močne, čebelne panje.

1. Skrbimo najpred za toplo prezimovanje. Prazni prostori znotraj in zunaj panja naj se napolnijo. Znotraj naj se okence bliže gnezda pomakne; če je kaj praznega spredaj, naj se vsaj prazno satovje tje obesi, da mrzla, zimska sapa ne bo naravnost pihala v čebele. Če se to godi, čebele so nekako nepokojne, marsiktere se od svoje gručé oddaljijo ter posamezne zmrznejo. Najboljši panj lahko po tem do spomladi popolnoma oslabi. Če imajo pa toplo stanovanje, pomrje jih čez zimo le malo bolj starejših.

Drugi dobiček ali nasledek toplega panja je, da čebele zgodaj nastavljajo zalego in torej že prav zgodaj na spomlad odredijo mnogo pridnih delavcev, ki le lepega vremena čakajo, da potem z vso marljivostjo delajo. Čebele v mrzlem stanovanju šele toplejše spomladno solnce prebudi, tedaj se pa šele z zalego ukvarjajo, ko bi bilo treba že pridno delati.

Da bi svojim čebelicam toplo stanovanje oskrbeli, prenašajo nekteri čebelarji panje v tople kleti, ali celo v sobe. Jaz po svoji izkušnji ne morem svetovati tega. Ker nimajo izleta, preveč ponesnažijo satovje in ves notranji panj, kar mnogokrat provzročuje grižo. Zato je boljše, panje v čebelnjaku pustiti, le skrbeti je treba, da solnce čebele prezgodaj ne privabi na sneg, kjer bi zmrznile.

2. Priskrbimo jim potrebnega živeža in, kadar nastane kako pomankanje, pitajmo jih izdatno.

Kakor povsod, velja tudi tu: „Kdor seje skopo, žel bo malo“. Nikjer morebiti se skopost tako ne vrača, kakor ravno pri čebelarstvu. Lakota najbolj gotovo panj oslabi, ali ga celo uniči. Zato umni čebelarji rajši dajo panju dva funta medu preveč, kakor funt premalo. Prav ravna; spet pravim, da se radodarnost nikjer tako dobro ne vračuje, kakor pri čebelarstvu. Zadosten živež ne ohranjuje le čebele pri življenju, ampak jih dela čedalje močnejše, ker nastavljajo zgodaj in mnogo zalege, česar lačen panj nikoli ne stori — tudi storiti ne more.

Kadar zunaj primankuje paše, ne zamudimo pitati. Nič takrat panja tako ne poživi, kakor pitanje. Ne zanašajmo se o poletnjem času na to, da je bila spomlad lepa ter so čebele lahko si mnogo živeža nanosile. Zalepljenega medu se čebele po leti nerade lotijo, mnogokrat pa ga tudi nimajo, če tudi mi mislimo, da ga imajo. Ne smemo pozabiti, da čebele o poletnjem času več potrebujejo kakor o zimskem, in sicer nekaj, ker vedno zalego nastavljajo, za njeno hrano, nekaj pa tudi za novo satovje, katerega kolikor toliko vsako leto novega stavijo. Lačna ljudstva ne nastavljajo zalege, ker je nimajo s čim krmiti; mnogokrat pa tudi nastavljeno, morebiti že zelo godno pokončajo, da si za nekaj časa svoje življenje ohranijo. Nismo tega že vsi izkušali? Gotovo, ker dobre in slabe letine, ugodno in neugodno vreme drugo za drugim sledi; le potrebnega opazovanja mnogokrat manka, in od tod naše zmote in naša škoda. Kdor ob takem pomankanju izdatno pita, ne ohrani le čebelnega ljudstva pri dobri volji, ampak ohrani tudi nastavljeno zalego in sili panj k nastavljanju nove zalege ter tako močne in čebelne panje ohrani ali priredi.

3. Odstranjujemo, kolikor moči, satovje za trotočno zalego. Od močnega panja pričakujemo obilne žetve, čebelnat panj ima pa tudi mnogo trotoč. Trot je panju potreben, kar vsi vemo, ali preobilna množina trotoč je nepotrebna in za našo žetev škodljiva. Troti so dobrovoljni lahkoživci, ki medene zaklade porabljajo le za se, nam ne privoščijo in ne puščajo ničesar. Z lahkoživci pa, ki bi radi le dobro jedli, pa nič delali, ni nobeden zadovoljen, torej proč z njimi.

Kako se nepotrebnih lahkoživcev iznebimo, t. j. kako se satovje za trotočno zalego izrezuje in odstranjuje, ne bom tu razlagal, ker gotovo to ume vsak čebelar.

4. Ne dovoljujmo čebelarjev preveč rojiti. Ni dolgo, kar sem nekoga čul tožiti: „Panj mi je rojil, dokler je poginil.“ Res se večkrat primeri, da nekateri panj roji, dokler ostane le malo peščico čebel, ki niso za nobeno rabo, ampak postanejo plen prvih rojnic, ki do čebelnjaka pridejo. Pa vendar, kako lahko na spomlad vidiš vesele obraze čebelarjev, ki z radostjo pripovedujejo, koliko rojev so letos dobili od malega števila starcev. Pred nekaj leti mi je pripovedoval neki čebelar, da je prezimoval le dva panja, ki sta tako čudovito „dobre sorte“, da sta dala devet rojev, da torej zdaj ima enajst panjev v čebelnjaku. Ali slabi nasledki „dobre vrste“ so se bili kmalu pokazali. Po leti je eden izrojencev mirno zaspal jeseni je moral zaradi pomankanja medu osem panjev zažveplati. Dobiček je torej bil, da je drugo zimo spet le dva živa panja imel. Teh dveh panjev „dobre sorte“ se je eden naveličal do spomladi živeti, drugi pa se je bil tisto leto naveličal rojiti, in drugo jesen je bil le toliko nabral, da ga je smel z dobro vestjo za pleme pustiti. To se pri prenmogem rojenju vedno ponavlja — bolj ali manj, kakor je ravno letina in kakor so druge okolščine, pa vendar — dostikrat že stari čebelarji se ne spametujejo! Zatorej čebelarji, če hočete močne panje in kaj dobička od njih imeti, ne dajte jim preveč se izrojiti.

Kako se to zabranjuje, spet ni moj namen tu učiti, in mislim, da je umnim čebelarjem sploh znano. Omenjam ob kratkem le naslednje:

Kdor noče rojev, naj zadosti zgodaj čebelno stanovanje povikša in razširi. Kdor pa čaka, dokler čebele postavijo matične zibelke, ne bo jim rojenja zabranil, naj jim prostor še tako zelo razširi. Pa večidel tudi zadosti zgodnje razširjenje ne bo pomagalo, če ima panj matične zibelke še od lanskega leta. Tedaj je potrebno, da stare in nove matične zibelke iztrgamo, če želimo rojenje zabraniti, to se pri premičnih satnikih lahko zgodi. Da s tem ne mislimo priporočati, da bi se kar vsakeršni roji zatirali, se tako samo ume po sebi. Mladina mora povsod biti; zabranjujejo naj se le preštevilni, panj slabeči roji, ki so nam vedno v škodo.

5. Združujmo slabe panje, dokler močne plemenjake dobimo. In sicer združujmo slabe roje, če jih že ne moremo zabraniti — precej na spomlad, ali o poletju, ali pa tudi v jeseni, kadar panje za pleme odločujemo. Najboljše je, če se slabi roji sami vkup usedejo, kar se večkrat zgodi. Tedaj čebelarji nikar ne ločite, kar se je samo združilo! Bodite zadovoljni, da vam sitnega dela treba ni. Ali koliko se nekateri poti, kolikokrat ga pičijo, predno se zamore pohvaliti: „Uspešilo se mi je, vendar sem bil toliko srečen!“ Jaz pa pravim: Bolj bi bil srečen, ko bi se ti ne bilo posrečilo; še najbolj, ko bi potrebnega dela celo začel ne bil.*) Mar li ne vemo iz neskušnje, da so taki združeni panji navadno najboljši?

Če nismo „toliko srečni“, da bi se dva roja sama vkup usedla, združimo ju mi; posebno je to potrebno pri slabih družicah, ali celo tretjih in četrthih rojih. Da je treba združenemu panju le eno matico pustiti, druge pa odstraniti, znano je tako vsem. Dostikrat se nam posreči, da že pri ogrebanju nepotrebno matico vlovimo; če pa ne, morajo se čebele z dimom omamiti in na ruho stresti, da se matica poišče. Vlovljena matica lahko zna pozneje dobro služiti, zato naj se prihrani, zlasti če je pela. Ravno tako

*) Samo po sebi se ume, da je po okolščinah včasih potrebno, ločiti dva roja, ki sta ob enem rojila in se vkup usedla. Ureda.

naj se postopa, kadar hočemo v jeseni kak panj zaradi prestarega satovja v pokoj dejati. Čebele moriti in žvepljati je nevhvaležno in neusmiljeno. Govedo in svinje seveda moramo zaklati, če hočemo imeti kožo ali meso; med in vosek pa lahko imamo brez moritve; ohranjene čebele pa nam drugo leto spet oboje nanašajo.

6. Skrbimo, da bomo zmerom mlade matice imeli v zalogi, da moremo prestare po potrebi odstraniti. Izkušnja uči, da po tretjem letu rodovitnost matičina čedalje bolj peša, torej tudi panj, ker ni potrebnega zaroda. Mlada matica nasproti je čedalje bolj rodovita, torej prihaja tudi panj čedalje bolj čebelen, če čebel po drugih potih ne izgublja.

Toliko bodi rečeno, kar vem iz svoje skušnje; naj dodam še svet, o katerem sem že marsikaj čul in čital, sam pa ne poskušal.

Čebelar naj namreč skrbi, da v panji ne bo primanjkovalo vode. V slamnatih pletenicah žeja ne nastane tako lahko, kakor v lesenih panjih ter se spozna po nekem posebnem šumenju, ali, če smem tako reči, po nekem godrnjanju čebel.

Od spomladi do zime se pomankanje vode in žeja ne primeri lahko, ker čebele že dobivajo za se potrebne vode, naj bi je tudi blizu ne bilo, naj bi bila tudi suša in pomankanje vode za ljudi in živino še tako veliko; drugače pa je po zimi. Kadar kak panj nima družega medu, kakor starega, zelo strjenega ali kristaliziranega, potrebno je neobhodno, da ima tudi vode, če hoče sladkorni med razkrojiti in vživati. Tedaj čebele trumoma tudi v največji zimi iz panja silijo, da bi vode dobile, pa večidel poginejo. Da mora tak panj oslabeti, lahko verjamemo: nekaj jih pomerje za gladom, nekaj zaradi mraza. Umen čebelar torej skrbi, da čebele nimajo le svojega kruha, ampak tudi potrebne pijače. Vode se panju priskrbuje po mnogem načinu.

Lahko se mala posodica z vodo postavi v panj. Nekateri napojijo gobo ter jo vtaknejo v žrelce. Boljše pa je gotovo, gobo med satovje, ali tudi vrh njega dejati, ker čebele niso v nevarnosti, da bi se prehladile, ali celo zmrznile.

Dalje obravnavati to reč, ni moj namen, ker hotel sem podati le načrt, pa katerem naj čebelarji ravnajo, da si bodo močne čebelne panje izpodredili. Skleпам tedaj z željo, naj bi čebelarji rečeno dobro preudarili ter po tem tudi ravnali, ker sem prepričan, da bi lahko imeli mnogo več veselja in dobička pri svojem čebelarstvu, ko bi vselej prav in umno čebelarili. Gebelj.

Razne reči.

— O soljenji sena piše švicke „journal d'agriculture suisse“ to le: Uže ob spravljani je najbolje potresati seno s soljo. Vodena para, ki se od kipečega sena tvori, raztopi sol, katera se potem enakomerno po vsem kupu razide. Ako računimo za vsakdanjo potrebo za eno govedo 75 gramov soli, sena pa 15 kilogramov, zadostuje za osoljenje 100 krg. sena pol kilograma soli. Seno pa tudi ne more splesniti, ker sol zabrani rast plesnobjim glivam. Te vrstice so seveda bile pisane za švickega živinorejca, ki ve ceniti vrednost soli za živino, pri nas bode pa malokdo naredil tako poskušnjo, saj je večina prepričana, da je sol za živino le gola potrata. Naši živinorejci se čudijo, ako jim človek pove, da stoji dobra švickega krava 300 in tudi več goldinarjev, ter ne morejo razumeti, od kod toliko viša cena tej govedi. Vidiš, ljubi živinorejec, Švicar poskrbi svoji govedi vse ono, česar živinska narava zahteva, zato pa vzredi goved, ki je toliko več vredna

nego naša, zlasti je pa prepričan, da je sol živini ravno tako potrebna kakor človeku.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 133. Lansko leto sem bil naročil tukajšnjemu posestniku rž z imenom „Riesen-Sommer-Staudenkorn“, ki je zelo lepo vzrasla in obrodila, le megla jo je ubila, kakor tukaj pravijo, t. j. zrnje je ostalo drobno. Letos je posestnik vsejal pridelano seme, a rast je slaba, ima večinoma kratke in po nekoliko uže suhe bilke, kakor vidite iz pridejane rastline. Rž je bila sejana 28. februarja v precej ilovnato zemljo precej ob bregu. Kaj je vzrok glivam po listih in plesnobi ob koreninah? (J. G. v Jurš. na Štajarskem.)

Odgovor: Bolezen, za katero je ta rž uže lansko leto hirala in ki jo še bolj letos zatira, je rja, katero povzročujeta glivi „puccinia graminis“ in „rubigo vera“. — Rja kaj pogostokrat pritiska ter je zelo škodljiva, kajti če močno nastopa, lahko ves pridelek uniči. Deževno vreme in velika vlaga jo pospešujeta. Da jo zatremo, moramo vse, kar je glivastega, požgati. Sicer pa nekatere vrste rži in pšenice močneje boleha jo za to boleznijo nego druge. Plesnoba na koreninah poslane rastline ni nič posebnega, ampak posledek umiranja rastline, ki ob enem kaže, da je njiva vlažna in zemlja malo zračna. Drenaža in skrbno obdelovanje njive v takem slučaju tudi veliko vzmoreta.

Vprašanje 134. Uže več let opazujem na trsnem lesu zalego, kakeršno vidite na priloženem kosu. Preiskavši jo po zimi, našel sem v njej rjavo tekočino, meseca februarja so se pa izlegle trtni uši podobne živalce. Trte s tako zalego hirajo hitro, postanejo blede ter se peto leto uže posuše. Ali ni to zalega trtni uši? (J. P. L. Vipavec.)

Odgovor: To ni zalega trtni uši, ampak to kar je na nam poslanem kosu trtnega lesa videti, so posušene samice trsnega káparja, pod katerim se nahajajo jajca. Káparjev na trti je tri vrste: *Pulvinaria vitis*, *lecanium vini* in *mitilaspis pomorum*. Ker se káparji v les zajedo ter sok pije, naredo, ako se jih veliko zaredi, precejšnjo škodo. Proti tem zajedalcem pomaga, če po zimi ali sploh, kadar trte ne rasto, postrgamo s starega lesa vso lubad z žičnimi ščetmi (*Drathbürsten*), ker s tem tudi zalego odpravimo. Ostrgane trte pobelimo z apnom. Nekateri priporočajo, trto ob enem, kadar se strga, tudi z milnico (žajfnico) izprati. Končno pa prosimo g. vprašalca ter vsakega drugega, ki pošlje „Kmetovalcu“ kako vprašanje, da pove svoje pravo ime, saj ga i tako v listu ne prijavimo.

Vprašanje 135. Pri nas pokončujejo neke žuželke, katere imenujemo „slijence“, prav silno naše beke. Ko začne beka poganjati, pride polno blede-zelenih živalic ter delajo po lesu pene, da je po tleh kar mokro. Ako bode šlo tako nadalje, uničijo nam vse beke, da ne bodemo imeli s čim trt privezavati. Izkušali smo te živali na razne načine zatirati, a brez uspeha. Ali veste Vi kaj svetovati? (F. Š. v Šm. na Goriškem.)

Odgovor: Prikazen, katero vi imenujete slijence, naredi neke vrste mešica z latinskim imenom „tipula salicina“. Samica piči vrbo, tam se zbira sok po oteklinah, ki se napravijo vsled pika in v katerim žive ličinke od te mešice, ter kapa na tla. Ako se hočete teh nadležnežev iznebiti, morate vse slinje povsod pridno odrezavati ter jih požgati. Res, da se s tem veliko bek pokvari, kar pa nič ne de, ker drugače vam pa mešice cele rastline popolnoma ugonobé.

Vprašanje 136. Na vrtu imam polno rumenih črvov, kateri mi salato izpodjedajo in katere pri nas imenujemo strune. Te strune izpodjedajo salato, dokler ne uvene. Svetujte mi, kako jih pokončati. (F. Š. v Š.)

Odgovor: Ti rumeni črvi so ličinke od pokalice. Prof. Erjavec piše to le o strunah: V topli pomladi se pokalice plode in potem kmalu poginejo, a na njihovo mesto pridejo druge mlade, zato jih videmo vse leto. Ličinke, katerim pravimo tudi strune, ker so tenke, trde in gladke, izpodjedajo vsakovrstne rastline. Struna raste prav počasi in živi gotovo več let, ali natanko se ne ve, koliko. Dorasla preobrazí se pod zemljo v belo bubo, ki ima črne oči in nad vsakim očesom po en rjav rožiček, a zadaj se okončuje v dva kratka repka. Vsem žuškojedim pticam grede strune tako v slast, kakor podobni jim móčni črvi, ali ker mrčes živi več ali menj v zemlji skrit, ne morejo lahko do njega. Ako torej strune v kacem kraji delajo vidno škodo, je treba, da človek vzdigne roko na nje. Okoli venočega stebela je treba črve obrati in je kokošim ali pticam vreči v zobanje. To delo lahko vsak otrok opravi. Ker so strune posebno v salato zaljubljene, ne bode napačno, ako štore od salate razrežeš na kosce in zvečer jih pomečeš po gredicah, koder ti strune delajo kvaro. Drugo jutro pregledj kosce in ž njih oberi ličinke. Močno priporočajo tudi prgo (oljnate preše), ki naj se razdrobi v majhne kosce lešnikove debelosti in potakne v zemljo. Neki, da prga močno vabi strune k sebi, a te poginejo, ako so se je nažrli, ker je za nje strup. Meni se ta stvar ne zdi nič prav verjetna, ali poskušnja ni težka in ne stane mnogo.

Vprašanje 138. Imam tri leta staro junico, ki se je uže pred letom prvič otelila, sedaj se pa noče več pojati. Izkušal sem uže na vse načine, da bi se pojala, a je vse zastonj. Zdravnik mi je ukazal, dajati španjskih muh, a bilo je brer uspeha. Ali veste Vi kak pomoček? (F. Š. v Š.)

Odgovor: Ako je bil pri vaši junici uže kak živinozdravnik (seveda resničen živinozdravnik, ne pa kak mazač), onda vam mi ne moremo dati boljšega sveta nego on, zlasti ker je junico pregledal, kar nam ni mogoče. Da pa je sedaj junica jalova, pa se nam ne zdi prav nič čudno, ker je komaj dve leti stara se uže prvokrat otelila. Junico ste prezgodaj k biku gnali, sedaj pa imate dobiček. Morda je pa junica predobro krmljena, debela in ima spolovila z mastjo zalita, kar tudi provzročea jalovost. Če je res tako, krmite jo s takimi krmili, ki ne grede v mast, ampak v meso, ter gonite jo pridno na pašo, da se izleta in izgubi nepotrebno maščobo. Na vaših vročih pašnikih se bode to i tako kmalu zgodilo.

Vprašanje 139. Avgusta meseca sem kupil kravo z mladim mlekom; stara je kakih 7 let, popolnoma zdrava in izvrstna za mleko. Ima pa to napako, da se nič ne redi; medlo sem kupil, in medla je ostala. Sedaj je breja 8 mesecev, in smo jo na suho postavili, ko je imela še en liter mleka. Pri nas je navada, kravo pustiti suho vsaj tri tedne pod otelitvijo, pravijo, da pride bolj k mleku. Ali je kak pomoček, tako kravo odebeliti, in ali je boljše, kravo molsti, dokler ima kaj mleka, ali naj se poprej neha? (F. v Š.)

Odgovor: Ako je krava drugače res zdrava in jo dobro krmite, potem je zato medla, ker veliko molze. Če bi pa mleko izgubila, kmalu bi se odebelila. Vsaj en mesec pred otelitvijo naj krava stoji suha, in sicer zato, da pride tista krma, iz katere bi drugače delala mleko, teletu v korist, in pa zato, ker drugače krava pri prihodnjem teletu sama od sebe več mesecev poprej pride ob mleko.

Vprašanje 140. V odgovoru na 104. vprašanje sem bral o škropljenji krompirja. Ker se po nekaterih krajih uže prikazuje bolezen, zato mislim narediti poskušnjo. Blagovolite odgovoriti, kje bi dobil modre galice in pa sodo, in koliko bi moralo biti teh reči, da poškopim pol orala, ter koliko bi stala dobra taka škropilnica, kakeršne rabijo vrtnarji ali platnarji? (A. Š. v M. b.)

Odgovor: Modre galice doboste pri kmetijski družbi v Ljubljani, ker ste ud, po 31 kr. $\frac{1}{2}$ g. Namesto sode je bolje vzeti ugašenega apna. Taka škropilnica stoji 1 gld. 40 kr.

do 1 gld. 60 kr. Ker ima škropilnica precej goste in velike luknje, padlo bo veliko tekočine na krompir, zato pa smete tekočino bolj redko narediti, na pr. na 100 litrov vode 1 $\frac{1}{2}$ galice in 1 $\frac{1}{2}$ apna. Koliko bode porabili take tekočine, ne vemo, ker nimamo nič izkušenj. Kakih 500 litrov menimo bode zadostovalo. Ako hočete škropiti, škropite prav precej in potem še enkrat čez 3 do 4 tedne. Uspeh, prosimo, nam sporočite.

Vprašanje 141. S prejeto škropilnico in bakreno galico nameravam letos za poskušnjo škropiti tudi krompir. Prosim potrebnega pouka, kako močno in kolikokrat naj škropim? Moj krompir (ribničan) se vsako leto en mesec prezgodaj posuši, vsled česar ne odebeli prav. (K. K. v M. Istriji.)

Odgovor: Ako imate trtno škropilnico, škropite z ravno tisto tekočino kakor trte in tudi ravno tako. Škropite pa dvakrat, in sicer prvokrat precej, t. j., predno se začne bolezni kazati, in drugič 3 do 4 tedne pozneje.

Vprašanje 142. Po naših travnikih je vsako leto mnogo kobilic, — letos jih je pa po nekaterih travnikih, zlasti v Babinem Dolu za Javorskim gričem toliko, da bi jih lahko z rokami grabil. Ene bilke drži se jih po 5 in še več. Ljudstvo meni, da je glavni vzrok tej nadlogi voda, ki večkrat poplavi Planinski log, in da je v plavji, ki ga voda za sabo pušča, kobiljca zalega. Kobilice so majhne, delajo pa vendar znatno škodo, in bojimo se, da udarijo na njive, kadar bo trava pokošena. Kako bi se ubranili teh škodljivk? (J. P. v P.)

Odgovor: O zatiranju tega mrčesa nam ni prav nič znanega, in tudi v nobeni knjigi nismo mogli ničesar iztahniti. Našli smo sicer popisano, kako je preganjati velike trope kobilice selke, a malih kobilic ni moči na ta način gonobiti. Mekrota ne vpliva nič, ker kobilica ljubi suha tla, pač pa pospešuje bližava gozdov razmnožitev kobilic. Zalega kobiljca je zelo občutljiva, množi se nekaj let, a prva huda zima uniči skoraj vse, in nadloga se za nekaj let izgubi.

Vprašanje 143. Zlahтна vinska trta jemlje slovo od nas. Zelene vinske gorice kažejo svoja rjava rebra. Po nekaj toliko prijetnih prostorih se bujno šepirita robidovje in praprot. Ubogi mi Dolenjci! Mnogi izkušamo po pripravnih prostorih obdelati svet za košenice, a vedno sili iz tal le praprot in zopet praprot. Ali je kak pripomoček, da bi zatrl praprot po naših, žalibog bivših vinogradih? (M. K. v C.)

Odgovor: Praproto vplel je jako težko zatreti, le z vztrajnostjo in pridnostjo se da kaj doseči. Ker praprot toliko časa peganja, dokler je korenina zdrava, zato je važno ugonobiti korenino. Vsako praproto rastlino morate toliko globoko odrezati, kolikor le gre, in sicer precej, kadar je mlado rastlino zapaziti. Korenina tako zatirane praproti počasi pogine, t. j. izgnije. Spominamo se, da smo nekje brali, da se uspešno zatira praprot, če se zabode v korenino odrezane praproti rtasta železna palica, koje rt je bil pomočen v žvepleno kislino. Morda ima kedo izmed naših čitateljev izkušnje o zatiranju praproti. Prosimo poročil.

Vprašanje 144. Kako je odpraviti žitnega molja? (J. S. pri Sv. J.)

Odgovor: Čeja po žitnici, mazanje lesovine s katranom, često odpiranje in zračenje in večkratno pregrebanje žita odganja žitnega molja. Ako so se ti pa vendar zavrgli, polagaj na kup mokre plahte, okoli pa naspri malo žita. Goseničice, kar jih je v žitu, pojdejo na mokro plahto in potem jih lahko obereš ali pa drugače pomoriš. Metulji pa, kar jih ni še odložilo jajec, ne morejo na kup in so prisiljeni znesti jih na žito, potreseno v ta namen. Razumeva se, da moraš to žito potem tudi odstraniti, takisto mi ni treba še opominati, da steri vsacega metuljčka, ki ga vidiš v žitnici ali pa zunaj kje. Svetoval bi ti tudi, da postaviš okoli kupa nekoliko posod z vodo. Leteči molji se zbirajo radi pri vodi in mnogo se jih

potopi. Moljavo žito spravi hitro s pota, a predno je daš v mlin, prepraži je v krušni peči, ki mu sicer vzame kaljivost, ali ta pri mlinskem žitu tako nima nobenega pomena.

Gospodarske novice.

* **Dunajska kmetijska razstava**, o kateri bomo prihodnjč nadalje pisali, ker nam v tem listu nedostaje prostora, je jako dobro obiskovana. Pretekli teden šteli so vseh plačujočih obiskovalcev dosedaj uže pol milijona.

* **Poročilo glede kranjskih vin** na dunajski kmetijski razstavi se glasi: „Kranjska vina ravno tako kažejo, da je vinarstvo v tej deželi, ki ima zelo ugodno podnebje, bistveno napredovalo.“ Žalibog se ta sodba upira le na vina, katera je v razstavo poslalo oskrbništvó grafa Lanthierija v Vipavi, katero se je v tej skupini edino udeležilo razstave, dasiravno je kmetijska družba naša skoraj vse razstavne stroške prevzela. Da bi se naši kmetovalci malo bolj brigali za ono, kar jim utegne koristno biti, v marsičem bi bili na boljsem, zlasti če pri tem nimajo nobenih stroškov.

* **Na shod čebelarjev in čebelarstvo razstavo** opozarjamo naše čebelarje. Podrobnosti je brati med uradnimi vestmi današnje številke.

* **Trtna uš** neprestano nadaljuje po dolenskih vinogradih svoje pogubno delo. Našli so jo tudi že na Trški gori blizu Novega mesta v vinogradu sredi gore, dober streljaj oddaljenem od šolskega vinograda. Konstatoval jo je vodja šole na Grmu, gospod Rih. Doléne, vpričo e. kr. okrajnega glavarja.

* **Blejska podružnica** jako marljivo napreduje. Sedaj je pričela zidati na jako lepem prostoru v Bledu lastno hišo, ki bode shramba za podružnične stroje ter vzorna moštarna. Bodi podružnica vzgled drugim, ki imajo tudi priliko, kaj več storiti v korist uže tako upešanemu kmetijskemu stanu.

Uradne vesti e. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 23. junija 1890.

Predsedoval je družbeni predsednik gosp. cesarski svetnik Ivan Murnik, navzoči so bili gosp. podpredsednik Jos. Fr. Seunig ter odborniki gg.: Detela, Lenarčič, Ogorevc, Robič, Šiska, Witschl in tajnik Gustav Pirc. Odborniki gg.: Goll, baron Lazarini in Povše so prijavili, da so zadržani.

Glavni odbor je priznal nagrade za zatiranje škodljivih mrčesov nastopnim vasem: Borovnici, Boh. Beli, Gradu, Gorjam, Hrastju, Janeževemu Brdu, Mali Pristavi, Mlinu, Mošnjam, Podhomu, Podlipi, Polici, Poljici, Rečici, Sanoboru, Semiču, Selu, Špitaliču, Vrdu, Vrhniki, Vogljam, Zagorici, Zaplani in Žalečam, in sledečim šolam: Dobrovski, Podzemeljski, Šentjarnejski in Vipavski. Razen tega je ukrenil odbor povrniti občini Vrhniški in Radeški velike stroške, katere sta imeli z zatiranjem škodljivcev.

Vsled prošnje občine Vipavske hoče glavni odbor to občino podpirati ob ustanovitvi sirsarstva na Nanoški planini ter naroči tajniku, naj se ob potovanju v Vipavo osebno pouči o dotičnih razmerah. Na podlogi dobljenih pojasnil bode odbor potem dalje ukrepal.

Prošnji Blejske podružnice, katera gradi ravnokar vzorno moštarnico, da se ji podeli v ta namen podpora, glavni odbor ustreže ter ukrene izposlovati v ta namen 300 gld. podpore.

C. kr. deželni vladi ukrene odbor javiti, naj se podpora za šolsko vrtnarstvo po dosedanem načinu in po predlogih kmetijske družbe razdeli.

Odbor reši nekatere reči, tikajoče se kolárstva v družbeni podkovski šoli, ter na to se opirajoče davčne stvari.

Odbor vzame na znanje poročilo vodstva podkovske šole o času izpitov ter dopis kmetijskega ministerstva, katero javi, da se dobi po erarskih tovarnah na Tirolskem loco Erixleg bakrena galica po 31 kr. klgr.

Prošnja za brezplačno podelitev bika posestniku na Notranjskem se odbije.

Za nove ude so predlagani in se vzprejmejo:

Krebelj Anton, posestnik na Ostrožnem Brdu; Bralno društvo v Dolu; Bleiweis Karol, c. kr. avskultant in posestnik v Ljubljani; Zuzek Fran, posestnik na Planini pri Vipavi; Treber Anton, posestnik na Ostrožnem Brdu; Sedej Janez, posestnik v Iški Basi; Majzelj Anton ml., posestnik v Št. Jarneji; Osterc Alojzij, posestnik v Bunčanih; Knavs Ivan, posestnik na Hribu; Mavring Ivan Ev., kaplan v Mokronogu; Strel Josip, c. kr. davkarski pristav v Mokronogu; Simončič Franc, posestnik v Sevnici; Fridrich Lambert, posestnik v Ljubljani; Pignatari Janez, veleposestnik v Črnicah; dr. Filipič Ljudevit, advokat v Celji; Tagliapietra Konstantin, glavni zastopnik banke „Assicurazioni generali“ v Ljubljani; Martin Josip, posestnik na Dohob; dr. Wurner Josip, c. kr. vpok. polkovni zdravnik v Kostanjevici; Zaman Janez, posestnik v Mali Kostrelnici; Šašel Ivan, župnik v Adlešičah; Dragoš Niko, župan, posestnik in dež. poslanec v Adlešičah; Adlešič Ivan, posestnik v Adlešičah; Pipan Ivan, posestnik na Planini pri Vipavi; Baš Lovro, c. kr. notar v Celji; Minotti Alojzij, gozdni oskrbnik na Igu; Barborič Janez, posestnik v Gor. Toplicah; Kranjc Ivan, veleposestnik v Št. Ilji; Majzelj Anton star., posestnik v Št. Jarneji; Kraljič Anton, posestnik v Boljuncu.; Wasser Karol, grajšček v Grundlu; Kunej Ferdinand, veleposestnik pri Sv. Petru pod sv. Gorami; Zorc Jože, mlinar in posestnik na Šujci; Zbrizaj Franjo, posestnik in trgovec v Senožečah; Marc Ivan, posestnik v Planini pri Vipavi; Kos Mihael, učitelj v Velesalem; Aljančič Valentin, župnik na Dobravi pri Kropi; Barborič Anton, posestnik v Čadražah; Flander Anton, klobučar v Št. Jarneji; Androja Franc, posestnik in usnjarski mojster v Št. Jarneji; Bučar Josip, veliki posestnik in krčmar v Št. Jarneji; Strupi Janez, posestnik na Rupi; Paget Octav, veleposestnik na Prusniku; Gogala Ivan, c. kr. notar v Ljubljani.

Splošni program 35. popotnega zborovanja nemških in avstro-ogrskih čebelarjev,

katero bo od 28. do 31. avgusta t. l. v Gradci pod častnim predsedništvom Maksa barona Waschingtona.

Ta shod je združen z deželno razstavo v Gradci in se bode vršil po nastopnem redu:

V četrtek 28. avgusta: Dopoludne ob 10. uri slavnostno otvorjenje čebelarstva razstave* v obrtni palači. Popoludne ogledovanje deželne razstave. Zvečer slavnostni pozdrav gostov v Štajnfeldski pivarni (Münzgraben-Strasse).

V petek 29. avgusta: Dopoludne ob 8. uri pričetek predavanj v deželni viteški dvorani v deželnem dvorcu (Herrengasse). — Popoludne ob 1. uri skupno kosilo v Štajnfeldski pivarni, potem izlet na grad in zvečer godba v mestnem parku.

V soboto 30. avgusta: Dopoludne nadaljevanje in sklep predavanj. Popoludne ob 1. uri kosilo in potem razdelitev daril. Zvečer koncert v razstavi.

V nedeljo 31. avgusta: Dopoludne ob 8. uri izlet v Lonč s posebnim vlakom. Zvečer koncert v Aninih dvoranah pri južnem kolodvoru v Gradci.

Vstopnica k vsem zborovanjem, shodom i. t. d. stoji 2 gld. ter jo mora kupiti vsak razstavljaec pri gospodu Franu Lavrenčiču v Gradci, Maiffredygasse 6.

Predsedništvo poslovnega glavnega odbora 35. popotnega zborovanja nemških in avstrijsko-ogrskih čebelarjev v Gradci.

* Razstavne predmete je zglasiti do 30. julija pri štajarskem čebelarstvu v Gradci.

INSEERATE

„Kmetovalec“ po ceni, zaznamovan na prvi strani. V „Kmetovalecu“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zelo priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Geiger

I. štajarska drevnina za sadno drevje in vrtnice
v Gradci.

(Ta drevnina pripoznana kot ena največjih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izbrano zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih; sadnega drevja, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, špalirje, kordone in enoletne požlahnitve; divjakov in podlag za pritlikovce; jagodnega sadja; lepotočnega drevja in grmovja, drevja (5—12)

Razpošiljatev pravilno imenovanih oepločev vsih vrst sadja

☛ Cenike je dobiti zastoj in franko. ☛

Največa zaloga.

L. MIKUSCH

tovarna za dežnike in solnčnike
v Ljubljani

na Mestnem trgu šte. 15.

priporoča svojo bogato zalogo

solnčnikov in dežnikov

vsake velikosti, barve in raznoterega blaga, čisto navadne pa tudi jako elegantne po najnižjih cenah.

☛ Prodajalcem dežnikov razpošiljam cenike brezplačno in poštne prosto. (51—6)

Najnižja cena.

Najlepša oprava.

Izvrstni in sveži

CEMENT

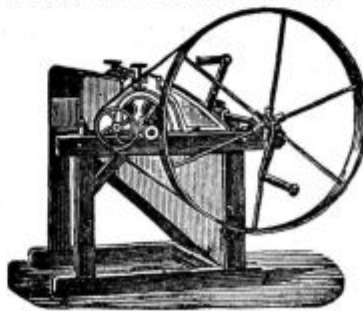
v sodih in na drobno prodaja (64—2)

Anton J. GASPARI na Rakeku.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinarstvo!

Stiskalnice in mline za oljke
Stiskalnice za grozdje in sadje
ter trtne škropilnice
Grozdne in sadne mline

{ najnovejše se
stave in v
vseh veli-
kostih.

mlatilnice, žitoči-
stilne stroje, gepelje,
sejalne stroje, za
turščico robkati,
pluge itd. itd.

Šušilnice za sadje
in zelenjad

Šušilnice, izvrstne ter
ceno in vsake vrste po
fabriških cenah.

**IG. HELLER, Dunaj (Wien), Prater-
strasse 78.**

Cenike in dobre svete na zahtevanje zastoj.

(52—7)

Prekupci dobe znižane cene.

Iščejo se dobri zastopniki, kateri se dobro plačujejo.

Deželna

„pri Mariji

Ljubljana

Mestni trg št. 11.

od

L. Grečel-na

lekarja

je priporočena slavnemu občinstvu in naznanja tu spodaj le nekatera njenih skušenih zdravil in sicer:

Cvet zoper luskin je najracionalnejše sredstvo za odstranjenje sitnih luskin na glavi, ki so tolikrat uzrok plešam. Cena steklenici z navodilom rabe 80 kr.

Cvet zoper protin in revmatizem za odpravo vsakovrstnih bolečin. bodi si akutnih ali kroničnih. Cena steklenici 50 kr., dvanajstori 5 gld.

Pijakerski prašek, znano zdravilo proti kašlju. Cena skatljici 25 kr.

Francoski čaj proti kašlju. Po pravem receptu narejen samo v moji lekarni, ter je izkušeno sredstvo proti vsem prsnim boleznim, kašlju, zamolklosti itd. Cena zavozu 25 kr.

Grenko vino tudi želodec krepujoče vino imenovano, iz najzdravilnejših gorenjskih rastlin, izvrstno upliva pri raznih želodčnih boleznih, posebno pri pomanjkanju slasti do jedij, slabem želodci, slabem prebavljenju, posebno pri zastaranih boleznih želodca. Steklenica, z navodilom rabe velja le 80 kr.

Horstova voda za oči proti vnetim očem, njih kataralnim afekcijam. Cena steklenici 30 kr., dvanajstori 3 gld.

Kapljice za bledilne, dobro sredstvo proti pomanjkanju krvi, zobe ne črne. Cena flakonu 40 kr.

Kapljice zoper krč neprekosljive glade zdravilne moči, nekaj kapljic na sladuru ali v kamilenem čaji takoj ukroti krč. Cena steklenici 36 kr., 1 dvanajstori 3 gld. 60 kr.

Kapljice zoper mrzlico, za menjajočo mrzlico vsake vrste. 1 steklenica 30 kr., dvanajstori 3 gld.

Kri čistilne kroglice poprej univerzalne kroglice imenovane. Dobivajo se pristne le pri meni. Cena skatljici 21 kr., zvitku s 6 skatljicami in navodom rabi 1 gld. 5 kr., 6 zvitkov 5 gld. 25 kr.

Kri čistilni čaj Köllerjev. Majhen zavitek 75 kr., velik 1 gld. 30 kr. z navodom rabe vred.

Kroglice zoper bledico dr. Blanda (pocukrane), katere rabijo najslavnejši zdravniki z uspehom proti pomanjkanju krvi (bledici, slabosti, pešanju). Skatljica velja 60 kr.

Mazilo za kile, ta iz svežih, močnih aromatičnih planinskih zeljišč kuhana maža ozdravi vsakovrstne kile, naj so tudi zastarane. Cena lončku 1 gld.

Oblíž zoper kurja očesa, oblíž za turiste imenovan Luserjev 60 kr., ravno tak pa od mene narejen le 40 kr.

Rusko mazilo zoper ozeblino po nekem posebnem, dosedaj še nikomur znanem predpisu pripravljena. Cena lončku 40 kr.

Sirup iz planinskih zeljišč proti kašlju, hripavosti, prsnim in plučnim boleznim itd. je napravljen iz pravih planinskih zeljišč. Cena steklenici 50 kr., dvanajstori 5 gld.

Tinktura za rast las, proti izpadanju las in za obnovenje in oživiljenje rasti las. Cena steklenici 60 kr.

Univerzalni jedilni prašek. Ta prašek je v širnih krogih pripoznan za izvrstno sredstvo proti zlateji žili, slabemu želodcu, zgagi, pomanjkanju slasti do jedij in zabasanju ter je jako priljubljen. Cena skatljici z navodom za rabo 50 kr.

Univerzalni zdravilni oblíž ima vse kreposti, ki se morejo zahtevati od oblížev najboljših in daleč znanih sestavin. To je racionalno in mnogo preskušeno sredstvo za

lekarna

pomagaj“

prva in najstarejša

alopatiška in homeopatiška

lekarna

na Kranjskem.

Zaloga

vsih skušenih tu- in inozemskih medicinskih, farmaceutičkih

preparatov in posebnosti

popolno ozdravljenje vseh vnetij, ran in oteklin. Cena skatljici 30 kr.

Ustna voda dr. Duflosa pripravljena iz ameriških rastlin, jako aromatična, ohranjuje zobe in dlesno čisto, zdravo in ozdravi vsakovrstne zobne bolečine. Po tem takem je jedno najprvih in najizvrstnejših sredstev za ohranjenje zob in dlesna. Cena večemu flakonu 60 kr.

Zobne kapljice, odontin imenovane. Steklenica velja 10 kr., 1 dvanajstori 90 kr.

Zobne kapljice po dr. Hagerji, ukrote nakrat tudi najhujšo zobno bolečino. Steklenica velja 30 kr.

Zobni prašek beli, po dr. Heiderji, je jako priljubljen in se mnogo zahteva. Poleg tega imam vedno v zalogi rudeči, sivi in črni vegetabilni zobni prašek. Skatljica velja 30 kr.

Želodečne kapljice Marije Pomagaj. Te kapljice ozdravijo vsakovrstne boleznij želodca, da celo najtrdovratnejše, zlasti pomanjkanje slasti, do jedij, tiščanje v želodci, krč v želodci, motenje prebavljenju, koliko, zagnetenje vranice in jeter, žolico in zlato žilo in sploh vse boleznij, ki izvirajo iz slabega želodca ali pa slabega prebavljanja. Cena steklenici 30 kr., dvanajstori 3 gld.

Živinska zdravila.

Homeopatične kapljice za prasiče. Te kapljice ozdravijo vse boleznij prasičev, zlasti hujsanje, če nečejo jesti, gniloba ščetin, vnetico vratu, drisko, božjast, vnetje možganov, koliko, vnetje pluč, volčič v grlu in na parkljih, vrančni prisad, revmatizem, pereč ogenj, vnetje ušes, bolezni rilca, omotico in rane. Cena steklenici z natančnim navodilom, kako se rabi, velja 30 kr.

Poskušni prašek za prasiče. Ta preskušeni prašek je izvrstno sredstvo proti perečemu ognju, vrančnemu in plučnemu prisadu, pomanjkanju slasti do jedij, driski, kataru, (boleznij v rilci), trganju (revmatizem vnetij), gnilobi ščetin, itd. Cena zavitku z navodom, kako se rabi, 30 kr.

Konjski cvet za utiranje udov, pri raztegnjeni kit, nogah, žolčni boleznij, bulah na komolci, zabreki na nogi, zmečkaninah, otiščaninah sedla in konjske oprave in pri sušici. Cena steklenici 1 gld. Liter 2 gld.

Poskušeni konjski prašek. Ta prašek obvaruje konje pred protinom v črevih, smoliko, pred vsemi nalezljivimi boleznimi, kašlja in pred sušico in vnetjem sapnika. Cena zavitku z navodom, kako se rabi, 50 kr.

Poskušeni mlečni in govejji prašek. Pri ovcah služi ta prašek posebno za ozdravljenje jeternih metljajev, gnjilobe in vsakega motenja in oviranje v vampu in črevih in druge boleznij. Cena zavitku z navodom, kako naj se rabi, 50 kr.

Pasje kroglice, so dobro varovalno sredstvo proti vsakej boleznij, če jih dobé senterja sicer zdravi psi. Posebno dobro varujejo pse pred tako nevarno steklino. Cena skatljici z navodom rabe 50 kr.

Homeopatična zdravila posebne dobrote in čistote ter najtočnejše pripravljene se preskrbujejo. (35—6)

Vsa zdravila kakor razredčenja in potencovanja se vedno sveža narede in to z največjo natančnostjo. — Naročena zdravila razpošiljajo se s pošto 2krat na dan.

! Cepiče za očeslanje !

(okulovanje)

od vrtnic čajevk (Theerosen)	1 kmd.	10 kr.
" " remontant in drugih	1 "	8 "
" sadnega drevja	1 "	3 "
Draždanski nož za okulovanje	80 kr.	
Rafija liče $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ g	40 kr.	(61 3)

Fr. OGOREVC,

lastnik drevesnic pri Brežicah (Rann).

Opomba. Zavitje se tako zvrši, da cepiči tudi 8 dni škodé ne trpe. Imenik vrtnic in sadnih dreves na zahtevo.

Nik. Hoffmann,

tovarnar kirurških inštrumentov, umetalni, ter orožni kovač in nožar

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svoje raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zaloga obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako pr. dano reč jamči, da je dobra in iz naj' oljsega blaga narejena

Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh novarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakovosti narede (4-12)

Esencia za želodec

lekarja Piccoli-ja v Ljubljani je koristno zdravilo proti boleznim želodca in črev, jeter in vranice, proti zlati žili, telesnemu zaprtju, vodenici, povračajoči se grizi, kakor tudi proti glistam pri otrocih.

Kemična analiza je pokazala, da so zdravila, katera hvalisajo kot nezmotljive pripomočke proti raznim boleznim ter jih prodajajo pod kričecimi imeni, posebno balzami in krogljice, sestavljena iz lopatike (aloč) in drugih škodljivih snovij.

Od dr. Hager-a, v Frankobrodu ob Odri in profesorja Knapitsch-a, zapriseženega sodnega kemika v Ljubljani napravljena kemična analiza te esence, pripravljene po receptu dr. Stöckl-a, c. kr. vladnega svetnika in zdravstvenega poročevalca za Kranjsko, z ozirom na naj-novejše skušnje in predpise denasnjih zakonov, je za trdno pokazala, da je ta esenca sestavljena iz samih zdravilnih, med rastlinstvo spadajočih snovij, da v njej ni niti trohice lopati ce, da ni nikako drastično sredstvo, marveč lahko in ob jednem zanesljivo, delovanje organov urejajoče zdravilo, ki organizmu nikakor ne škoduje, če se prav delj časa rabi. To esenco prodaja po 10 kr. samo izdelovatelj

G. PICCOLI, lekarna „pri angelu“
v Ljubljani na Dunajski cesti.

Po 15 kr. dobiva se v lekarni Sladović-evi v Novem mestu, kakor tudi skoraj v vseh lekarnah na Štajerskem, Koroškem, Primorskem, v Istriji in v Trstu. (40-8)

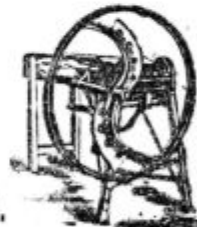
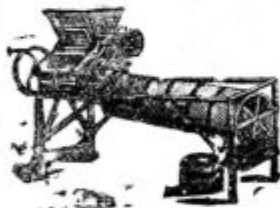
Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v skatljah po 12 stekleničic za gl. 1:36, po 24 za gl. 2:60; po 36 za gl. 3:84; po 44 za gl. 4:26; po 55 za gl. 5:26; po 110 za gl. 10:30; po 550 za 50 gl.

Založba tovarne

pri

Franju Detter-ju v Ljubljani

na starem trgu št. 1. nasproti železnemu mostu (v lastni hiši).

Tu se dobivajo najbolj različni kmetijski in drugi stroji in orodja n. pr. mlatilni stroji na vlačilo (Göpel) in na roko slamorezni, šivalni, potem stroji, s katerimi se žito čisti in odbira, dalje malni, ki snazižo, zito trejo (šrotajo) in sadje mečkajo, potem otrgači za koruzo robkati in grozdje obirati, za vino in sadje, smrki (pumpe), dalje tudi trombe za gnojnico; stroji s katerimi se repa in korenje drobi, preproste in dvojne pluge, blagajnice, varne pred tatom in ogujem, stroje za žehtanje in ožemanje po Strakoseh in Bonerjevemu načinu i. t. d.

Kmetovalci, ki ne morejo precej plačati nakupno vsoto za prekoristne stroje i. t. d., morejo plačati tudi pozneje, na pr. o Vseh svetih, o Božici i. t. d. Imam tudi za kmetijske stroje veččega monterja (mašinista, ki se zastopi na sestavo strojev), ki je v stanu vsak stroj, bodisi, da ga goni človek, žival, voda ali par najboljši sestaviti ter ga prirejiti da dobro gre. To je velike vrednosti za kupca mojih strojev, zlasti ker jih monter skoraj nič ne stoji. (24-4)

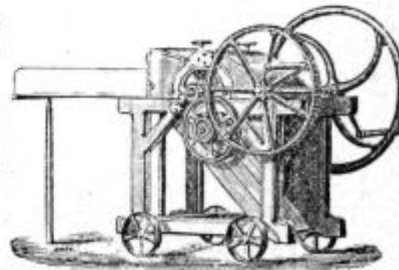
Jaz se tedaj priporočam za prav obilno nakupovanje, svarim pa ob enem gg. gospodarje, da se varujejo kupiti stroje od potovalcev (agentov), kateri so s svojim nepoštenim postopanjem uže marsikateroga gospodarja spravili v zadrego. —

Praviloma naj nikdo ne kupi reči, katere ni poprej videl, in če to ni mogoče, vsaj ne od ljudi ali od tvrdk, katere nihče ne pozna. Z neprevidnem postopanjem je bil uže osleparjen marsikater dober in pošten kmetovalec.

Mož popotnik Ivan Grebenc ima mojo legalizovano, splošno pooblastilo, nanj se morejo kmetovalci popolnoma zanesti in mu dajati naročila za mene. Drugače pa prosim se pismeno in z zaupanjem na me obrniti.

S spoštovanjem

Franc Detter.

Lekarna Josipa Svobode

pri „zlatemu orlu“

v

Ljubljani,

Prešernov trg.

ima vedno naprodaj skušene lekarniške posebnosti ter priporoča kmetovalcem zelo priljubljena, skoz mnogo let izkušena in z izvrstnem uspehom rabljena zdravila za živino, in sicer:

Živinski prašek kot občno zdravilo za konje, goved in prašiče, ki se doda krmi. En zavoj stoji 20 kr. veči 30 kr.

Konjski cvet (restitučni fluid) za obdrženje konjskih nog kot izvrstno krepilno sredstvo za konje, ki na nogah slabé. Velika steklenica stoji 80 kr., kdor jih več naroči, dobi jih cenejši. (23 11)

Zdravila razpošiljajo se vsaki dan. Pri naročilih zadostuje dopisnica. Naslov je: Jos. Svoboda, lekarnar v Ljubljani.

Ugodna prilika ceno kupiti

MLATILNICO.

Ker bode oskrbništvu posestva Klevevž (Klingenfels) pri Šmarjeti na Dolenskem kupilo za svojo potrebo večje stroje, zato prodaja dosedanjo prav dobro ohranjeno mlatilnico z vso pripravo. Cela priprava obstoji iz 22 palcev široke mlatilnice, spojene z napravo za slamo tresti in z reto ter z vlačilom (gepeljem) za 2 do 4 živine. Stroj je iz tovarne Clayton & Schutleworth na Dunaji ter stoji nov 250 gld. (67—1)

Kupci naj se zglase pri gori omenjenem oskrbništvu koder tudi stroj na ogled stoji.

Lepe pomaranče

cel zaboj (kišto) za 4 gld. 90 kr.

Kdor vzame več zabojev dobi vsakega za 15 kr. cenejši.

Najfinejši Jamaica rum . liter 1 gld. 60 kr.

Fini Kuba rum . . . . . — . 70 „

Najcenejši čaj i. t. d. prodaja

**Ferdinand Plautz v Ljubljani
na Starem trgu**

Tukaj se tudi kupujejo prazni a dobro ohraneni sodi od petroleja po najvišji ceni, kolikor jih kedo pripelje. (36—9)

Najcenejša, najboljša, skušena rujava maža za les je

Barthel-jev izvorni karbolinej,

kateri trajno varuje

namazane ograje, skednje, skladišča, strehe, vozove, orodja, tla pred gnjilobo, trhlenobo, gobo, mrčesem.

V hlevih karbolinej razkužuje.

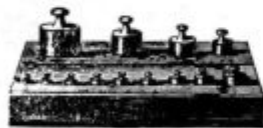
1 kgr. zadostuje za 6 štirjaških metrov. Popisi pošiljajo se zastoj.

5 kgr. težke pošiljatve za poskušnjo po 1 gld. 50 kr., 100 kilogr. 16 gld. iz Dunaja.

Karbolna kislina, karbolno apno, maža za vozove se tudi prav ceno prodaja. (63—3)

Mihael Barthel & Comp.,

kemiške tovarne v Regensburgu in na Dunaji Wien, X., Kepler-gasse 20. Ustanovljena tvrdka l. 1781.

Andr. Druškovič

trgovina z železom, mestni trg št. 10,
priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, storje za štokadoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke. znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir, (Dach-pappe) in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena

štedilna ognjišča in njih posamezne dele.

Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železolitni gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

Vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd. Tudi se dobiva zmerom sveži dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za gnojenje polja. (21—11)